

KALENDER

ELLER

ALMANACK

FÖR ÅRET

1929

27 ÅRGÅNGEN

—
DETTA ÅR HAR 366 DAGAR

—
FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

Est. A - 2800

KALENDER

ELLER

ALMANACK

FÖR ÅRET

1929

27. ÅRGÅNGEN

—

DETTA ÅR HAR 365 DAGAR

—

FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

KALENDER

ALMANNISCH

U 32426938

1858

JARTU ULIXDGLI

RAAHATVYSSU

Tecknens förklaring.

☉ Nymåne	** Kyrko- och statsfester
☽ Fullmåne	* Mindre åminnelsedagar och högtider.
☾ Första kvarteret	
☾ Sista kvarteret	

Förmörkelser.

Under år 1929 inträffa 2 solförmörkelser, men ingen blir synlig hos oss.

**1	Tisdag	19	Nyårsdagen	☾ Tomasmäss
2	Onsdag	20	Svea	
3	Torsdag	21	Alfred	
4	Fredag	22	Rut	
5	Lördag	23	Hanna	

Trettondagen, Matt. 2: 1—12.

**6	Söndag	24	Trettondagen	☾ Gamla julen
7	Måndag	25	August	
8	Tisdag	26	Erland	
9	Onsdag	27	Gunnar	
10	Torsdag	28	Sigurd	
11	Fredag	29	Hugo	
12	Lördag	30	Osvald	

1. Sönd. eft. Trettond. Luk. 2: 42—52.

13	Söndag	31	Knut	☾ Gamla nyåret
14	Måndag	1	Felix	
15	Tisdag	2	Laura	
16	Onsdag	3	Hjalmar	

17	Torsdag	4	Anton	
18	Fredag	5	Hilda	☾
19	Lördag	6	Henrik	

2. Sönd. eft. Trettönd. Joh. 2: 1—11.

20	Söndag	7	Fabian	
21	Måndag	8	Agnes	
22	Tisdag	9	Fridolf	
23	Onsdag	10	Emilie	
24	Torsdag	11	Erika	
25	Fredag	12	Paul	☼
26	Lördag	13	Botilda	

Sönd. Septuagesima, Matt. 10: 2—16.

27	Söndag	14	Göte	
28	Måndag	15	Karl	
29	Tisdag	16	Walter	
30	Onsdag	17	Gunhild	
31	Torsdag	18	Ivar	

1. Solen uppgår kl 9,19 m., nedgår kl. 3,30 m.
 11. " " " 9,12 " " 3,49 "
 22. " " " 8,54 " " 4,11 "

1	Fredag	19	Max	☾
*2	Lördag	20	Kyndelsmässan	

Sönd. Sexagesima, Luk. 8: 4—15.

3	Söndag	21	Blasius, Bles	
4	Måndag	22	Ansgarius	
5	Tisdag	23	Agda	
6	Onsdag	24	Dorotea	
7	Torsdag	25	Richard	
8	Fredag	26	Bertha	
9	Lördag	27	Fanny	☉

Fastlagssöndag, Luk. 8: 31—43

10	Söndag	28	Eugenie	
11	Måndag	29	Efraim	
12	Tisdag	30	Elvine	
13	Onsdag	31	Agneta, Anette	
14	Torsdag	1	Valentin	
15	Fredag	2	Sigfrid	Kölnmissa

16	Lördag	3	Julia	
----	--------	---	-------	--

1. Sönd. i Fastan, Matt. 4: 1—11.

17	Söndag	4	Vainö	☾
18	Måndag	5	Elfrida	
19	Tisdag	6	Gabriella	
**20	Onsdag	7	Böndagen	
21	Torsdag	8	Hilding	
22	Fredag	9	Peter	
23	Lördag	10	Torsten	

2. Sönd. i Fastan, Matt. 15: 21—28.

**24	Söndag	11	Est. Frihetsd.	☾
25	Måndag	12	Sigvard	
26	Tisdag	13	Torgny	
27	Onsdag	14	Dicken	
28	Torsdag	15	Gideon	

1. Solen uppgår kl. 8,34 m., nedgår kl. 4,37 m.

11. " " " 8,11 " " " 5,2 "

22. " " " 7,42 " " " 5,29 "

1	Fredag	16	Albinus	
2	Lördag	17	Ernst	

3. Sönd. i Fastan, Luk. 11: 14—19.

3	Söndag	18	Gunborg	☾
4	Måndag	19	Adrian	
5	Tisdag	20	Thora	
6	Onsdag	21	Ebba	
7	Torsdag	22	Ottilia	
8	Fredag	23	Bruno	
9	Lördag	24	Måns	Mattsdag

4. Sönd. i Fastan, Joh. 6: 1—15.

10	Söndag	25	Edvin	
11	Måndag	26	Viktoria	☉
12	Tisdag	27	Elmar	
13	Onsdag	28	Mathilda	
14	Torsdag	1	Kristof	
15	Fredag	2	Herbert	
16	Lördag	3	Edla	

5. Sönd. i Fastan, Joh. 8: 45—59.

17	Söndag	4	Gertrud	
18	Måndag	5	Edvard	☾
19	Tisdag	6	Josef	
20	Onsdag	7	Kaleb	
21	Torsdag	8	V ä n d d a g e n	
22	Fredag	9	Viktor	
23	Lördag	10	Gerda	

Palmsöndag, Matt. 21: 1—9.

**24	Söndag	11	Palmsöndag	☾
**25	Måndag	12	Marie Bebåd.	
26	Tisdag	13	Emanuel	
27	Onsdag	14	Rudolf	
*28	Torsdag	15	Skärtorsdag	
**29	Fredag	16	Långfredag	
30	Lördag	17	Holger	

Påskan, Mark. 16: 1—9.

**31	Söndag	18	1. Påskdagen	
------	--------	----	---------------------	--

1. Solen uppgår kl. 7,20 m. nedgår kl. 5,49 m.

11. " " " 6,57 " " " 6,13 "

22. " " " 6,18 " " " 6,40 "

**1	Måndag	19	2. Påskdagen	
*2	Tisdag	20	3. Påskdagen	☾
3	Onsdag	21	Benita	
4	Torsdag	22	Ambrosius	
5	Fredag	23	Irene	
6	Lördag	24	Wilhelm	

1. Sönd. efter Påsk, Joh. 20: 19—31.

7	Söndag	25	Ingemund	Vårfrudag
8	Måndag	26	Hemming	
9	Tisdag	27	Otto	☉
10	Onsdag	28	Ingvar	
11	Torsdag	29	Ellen	
12	Fredag	30	Julius	
13	Lördag	31	Artur	

2. Sönd. efter Påsk, Joh. 10: 13—16.

14	Söndag	1	Linda	
15	Måndag	2	Olivia	
16	Tisdag	3	Amos	☾

17	Onsdag	4	Elias	
18	Torsdag	5	Woldemar	
19	Fredag	6	Aline	
20	Lördag	7	Amalia	

3. Sönd. efter Påsk, Joh. 16: 16—23.

21	Söndag	8	Anselm	
22	Måndag	9	Albertina	
23	Tisdag	10	Georg, Jöran	☹
24	Onsdag	11	Vega	
25	Torsdag	12	Markus	
26	Fredag	13	Engelbrekt	
27	Lördag	14	Theresia	

4. Sönd. efter Påsk, Joh. 16: 16—23.

28	Söndag	15	Thure	
29	Måndag	16	Tio	
30	Tisdag	17	Armilde	

1.	Solen	uppgår kl. 5,48 m.,	nedgår kl. 7,03 m
11.	"	" 5,14 " "	" 7,27 "
22.	"	" 4,48 " "	" 7,52 "

**1	Onsdag	18	1. Majfesten	
2	Torsdag	19	Filip	☾
3	Fredag	20	Göta	
4	Lördag	21	Miralda	

Bönesöndagen, Joh. 16: 23—49.

5	Söndag	22	Ragnar	
6	Måndag	23	Gustava	Sant-Irjasdag
7	Tisdag	24	Benjamin	
8	Onsdag	25	Nikolaus	
**9	Torsdag	26	Kr. himmels-	☉
10	Fredag	27	Vera [färd	
11	Lördag	28	Leander	

6. Sönd. efter Påsk, Joh. 15: 26—16: 4.

12	Söndag	29	Charlotta	
13	Måndag	30	Linnea	
14	Tisdag	1	Ossian	Valbamiss
15	Onsdag	2	Sofia	
16	Torsdag	3	Hilma	☾

17	Fredag	4	Erik	
18	Lördag	5	Alrik	

Pingsten, Joh. 14: 23—31.

**19	Söndag	6	1. Pingstdag.	
**20	Måndag	7	2. Pingstdag.	
*21	Tisdag	8	3. Pingstdag.	
22	Onsdag	9	Henning	
23	Torsdag	10	Olga	☉
24	Fredag	11	Lena	
25	Lördag	12	Urban	

Trefaldighetssöndag, Joh. 3: 1—25

26	Söndag	13	Wilhelmina	
27	Måndag	14	Melita	
28	Tisdag	15	Ingeborg	
29	Onsdag	16	Xenia	
30	Torsdag	17	Fritjof	
31	Fredag	18	Elvira	☾

1. Solen uppgår kl. 4.24 m., nedgår kl. 8.15 m.

11. " " " " 3,58 " " " 8,38 "

22. " " " " 3,35 " " " 9,02 "

1	Lördag	19	Nikodemus	
---	--------	----	-----------	--

1. Sönd. eft. Trefald., Luk. 16: 19—31.

2	Söndag	20	Mina	
3	Måndag	21	Ingemar	
4	Tisdag	22	Holmfrid	
5	Onsdag	23	Edgar	
6	Torsdag	24	Gustaf	
7	Fredag	25	Robert	● Urbas
8	Lördag	26	Salomon	

2. Sönd. eft. Trefald., Luk. 13: 16—24.

9	Söndag	27	Kersti	
10	Måndag	28	Svante	
11	Tisdag	29	Bertil	
12	Onsdag	30	Eskil	
13	Torsdag	31	Aino	
14	Fredag	1	Håkan	
15	Lördag	2	Justina	●

3. Sönd. eft. Trefald., Luk. 15: 1—10.

16	Söndag	3	Axel	
----	--------	---	------	--

17	Måndag	4	Alfa	
18	Tisdag	5	Algot	
19	Onsdag	6	Germund	
20	Torsdag	7	Flora	
21	Fredag	8	Jonatan	
22	Lördag	9	Paulina	☺

4. Sönd. eft. Trefald., Luk. 3: 36—42.

23	Söndag	10	Adolf	
**24	Måndag	11	Midsommard.	
25	Tisdag	12	David	
26	Onsdag	13	Rakel	
27	Torsdag	14	Selma	
28	Fredag	15	Leo	[lus
29	Lördag	16	Petrus o. Pau-	

5. Sönd. eft. Trefald., Luk. 5: 1—11.

30	Söndag	17	Elof	☺
----	--------	----	------	---

1. Solen uppgår kl. 3,17 m., nedgår kl. 9,21 m.
 11. " " " 3,08 " " " 9,35 "
 22. " " " 3,06 " " " 9,41 "

1	Måndag	18	Aron	
2	Tisdag	19	Mary	
3	Onsdag	20	Aurora	
4	Torsdag	21	Ulrika	
5	Fredag	22	Hildemar	
6	Lördag	23	Esaias	●

6. Sönd. eft. Trefald., Matt. 5: 10—26.

7	Söndag	24	Klas	Gamla mid-
8	Måndag	25	Dan	[sommard
9	Tisdag	26	Greta	
10	Onsdag	27	Timoteus	
11	Torsdag	28	Eleonora	
12	Fredag	29	Herman	
13	Lördag	30	Joel	☾

7. Sönd. eft. Trefald., Mark. 8: 1—9.

14	Söndag	1	Folke	
15	Måndag	2	Alice	Mariemiss
16	Tisdag	3	Reinhold	

17	Onsdag	4	Alexis	
18	Torsdag	5	Fredrik	
19	Fredag	6	Sara	
20	Lördag	7	Margareta	

8. Sönd. eft. Trefald., Matt 7: 15—27.

21	Söndag	8	Johanna	☉
22	Måndag	9	Magdalena	
23	Tisdag	10	Emma	
24	Onsdag	11	Kristina	
25	Torsdag	12	Jakob	
26	Fredag	13	Jesper	Karusmiss
27	Lördag	14	Martha	

9. Sönd. eft. Trefald., Luk. 10: 1—9.

28	Söndag	15	Botvid	
29	Måndag	16	Olof	☾
30	Tisdag	17	Uno	
31	Onsdag	18	Elin	

1. Solen uppgår kl. 3,10 m., nedgår kl. 9,39 m.

11. " " " 3,23 " " " 9,28 "

22. " " " 3,45 " " " 9,08 "

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

1	Torsdag	19	Nathan	
2	Fredag	20	Karin	
3	Lördag	21	Martina	

10. Sönd. eft. Trefald., Luk. 19: 41—48.

4	Söndag	22	Efraim	
5	Måndag	23	Ulrik	●
6	Tisdag	24	Amelie	
7	Onsdag	25	Arnold	Joksmiss
8	Torsdag	26	Sylvia	
9	Fredag	27	Roland	
10	Lördag	28	Lars	

11. Sönd. eft. Trefald., Luk. 18: 9—14.

11	Söndag	29	Susanna	Olasmiss
12	Måndag	30	Klara	Ⓟ
13	Tisdag	31	Leonhard	
14	Onsdag	1	Alida	
15	Torsdag	2	Salome	
16	Fredag	3	Brynolf	

17	Lördag	4	Verner	
----	--------	---	--------	--

12. Sönd. eft. Trefald., Mark. 7: 31—37.

18	Söndag	5	Helena	
19	Måndag	6	Magnus	
20	Tisdag	7	Bernhard	☉
21	Onsdag	8	Josefina	
22	Torsdag	9	Henrietta	
23	Fredag	10	Signe	Larsmiss
24	Lördag	11	Bartolomeus	

13. Sönd. eft. Trefald., Luk. 10: 23—37.

25	Söndag	12	Lovisa	
26	Måndag	13	Axelina	
27	Tisdag	14	Ralf	☾
28	Onsdag	15	Augustin	
29	Torsdag	16	Joh. dödsd.	
30	Fredag	17	Alexander	
31	Lördag	18	Arvid	

1. Solen uppgår kl. 4,06 m., nedgår kl. 8,46 m.

11. " " " 4,29 " " 8,22 "

22. " " " 4,54 " " 7,52 "

14. Sönd. eft. Trefald., Luk. 17: 11—19.

1	Söndag	19	Samuel	
2	Måndag	20	Albert	
3	Tisdag	21	Natalie	☉
4	Onsdag	22	Moses	
5	Torsdag	23	Adele	
6	Fredag	24	Sakarias	Bärtmiss
7	Lördag	25	Regina	

15. Sönd. eft. Trefald. Matt. 6: 24—34.

8	Söndag	26	Maria	
9	Måndag	27	Augusta	
10	Tisdag	28	Thor	
11	Onsdag	29	Ida	☾
12	Torsdag	30	Stella	
13	Fredag	31	Thyra	
14	Lördag	1	† upphøjelse	

16. Sönd. eft. Trefald., Luk. 7: 11—17.

15	Söndag	2	Alma	
16	Måndag	3	Sigrid	

17	Tisdag	4	Hildur	
18	Onsdag	5	Alvar	
19	Torsdag	6	Fredrika	☉
20	Fredag	7	Aurelie	
21	Lördag	8	Matteus	

17. Sönd. eft. Trefald., Luk. 14: 1—11.

22	Söndag	9	Maurits	
23	Måndag	10	Thekla	
24	Tisdag	11	Gerhard	
25	Onsdag	12	Leontine	
26	Torsdag	13	Johan	☾
27	Fredag	14	Dagmar	
28	Lördag	15	Lennart	

18. Sönd. eft. Trefald., Matt 22: 24—46.

29	Söndag	16	Mikael	
30	Måndag	17	Helge	

1. Solen uppgår kl. 5,17 m., nedgår kl. 7,24 m.
 11. " " " 5,40 " " " 6,54 "
 22. " " " 6,05 " " " 6 21 "

1	Tisdag	18	Irma
2	Onsdag	19	Ludvig
3	Torsdag	20	Evald
4	Fredag	21	Frans
5	Lördag	22	Elma

19. Sönd. eft. Trefald., Matt. 9: 1—8.

6	Söndag	23	Jenny
7	Måndag	24	Brita
8	Tisdag	25	Nils
9	Onsdag	26	Ingrid
10	Torsdag	27	Helmer
11	Fredag	28	Erling
12	Lördag	29	Valfrid

20. Sönd. eft. Trefald., Matt. 22: 1—14.

**13	Söndag	30	Skördefesten
14	Måndag	1	Manfred
15	Tisdag	2	Hedvig
16	Onsdag	3	Alfons

17	Torsdag	4	Reinhard	
18	Fredag	5	Lukas	☺
19	Lördag	6	Birger	

21. Sönd. eft. Trefald., Joh. 4: 47—54

20	Söndag	7	Kasper	
21	Måndag	8	Aurelius	
22	Tisdag	9	Edita	
23	Onsdag	10	Vanda	
24	Torsdag	11	Inga	
25	Fredag	12	Amanda	☺
26	Lördag	13	Elna	

22. Sönd. eft. Trefald., Matt. 18: 23—35.

27	Söndag	14	Viola	
28	Måndag	15	Simon Judas	
29	Tisdag	16	Elsa	
30	Onsdag	17	Evert	
**31	Torsdag	18	Reform.-fest.	

1. Solen uppgår kl. 6,26 m., nedgår kl. 5,55 m.
 11. " " " 6,49 " " " 5,24 "
 22. " " " 7,15 " " " 4,54 "

1	Fredag	19	Helgammis	●
2	Lördag	20	Tobias	

23. Sönd. eft. Trefald, Matt. 22: 15—22.

3	Söndag	21	Hubert	
4	Måndag	22	Herta	
5	Tisdag	23	Eugen	
*6	Onsdag	24	Gustaf Adolf	
7	Torsdag	25	Freja	
8	Fredag	26	Vendela	
9	Lördag	27	Theodor	③

24. Sönd. eft. Trefald., Matt. 9: 18—26.

*10	Söndag	28	Martin Luther
11	Måndag	29	Martin Biskop
12	Tisdag	30	Konrad
13	Onsdag	31	Kristian
14	Torsdag	1	Alexandra
15	Fredag	2	Leopold
16	Lördag	3	Edmund

25. Sönd. eft. Trefald., Matt. 24: 15—28.

17	Söndag	4	Napoleon	☺
18	Måndag	5	Nelly	
19	Tisdag	6	Elisabet	
20	Onsdag	7	Emil	
21	Torsdag	8	Marie offerd.	
22	Fredag	9	Cecilia	
23	Lördag	10	Klemens	

Domsöndag, Matt. 25: 3—46.

24	Söndag	11	Einar	☺
25	Måndag	12	Katarina	
26	Tisdag	13	Lisa	
27	Onsdag	14	Astrid	
28	Torsdag	15	Ruben	
29	Fredag	16	Helga	
30	Lördag	17	Andreas	

1. Solen uppgår kl. 7,40 m., nedgår kl. 4,27 m.
 11. " " " 8,04 " " " 4,05 "
 22. " " " 8,30 " " " 3,44 "

1. Sönd. i Advent, Matt. 21: 1—19.

1	Söndag	18	Oskar	●
2	Måndag	19	Beata	
3	Tisdag	20	Lydia	
4	Onsdag	21	Barbro	
5	Torsdag	22	Sven	
6	Fredag	23	Nikolai	
7	Lördag	24	Rafael	

2. Sönd. i Advent, Luk. 21: 25—36.

8	Söndag	25	Virginia	Kate
9	Måndag	26	Anna	●
10	Tisdag	27	Rosalie	
11	Onsdag	28	Daniel	
12	Torsdag	29	Meta	
13	Fredag	30	Lucia	Anders
14	Lördag	1	Sten	

3. Sönd. i Advent. Matt. 11: 2—11.

15	Söndag	2	Gottfrid	
16	Måndag	3	Assar	●

17	Tisdag	4	Erhard
18	Onsdag	5	Abraham
19	Torsdag	6	Isak
20	Fredag	7	Israel
21	Lördag	8	Thomas

4. Sönd. i Advent. Joh. 1: 19—28.

22	Söndag	9	Natanael
23	Måndag	10	Adam
24	Tisdag	11	Eva
**25	Onsdag	12	1. Juldagen
**26	Torsdag	13	2. Juldagen
**27	Fredag	14	3. Juldagen
28	Lördag	15	Menl. barns d.

Sönd. efter Jul, Luk. 2: 33—40.

29	Söndag	16	Abel
30	Måndag	17	Seth
31	Tisdag	18	Sylvester

1. Solen uppgår kl. 8,51 m., nedgår kl. 3,29 m.
 11. " " " 9,07 " " " 3,21 "
 22. " " " 9,17 " " " 3,22 "

Solens upp- och nedgång i Gammal-Svenskby.

Månad	Da- tum	Upp- går	Ned- går	Månad	Da- tum	Upp- går	Ned- går
Januari	1	7,42	4,35	Juli	1	4,19	7,51
	11	7,35	4,49		11	4,30	7,42
	21	7,24	5,03		21	4,24	7,30
Februari	1	7,09	5,20	August	1	4,19	7,51
	11	6,53	5,35		11	4,20	7,42
	21	5,35	5,49		21	4,24	7,30
Mars	1	6,20	6,—	September	1	5,36	6,15
	11	6,11	6,13		11	5,49	6,55
	21	5,40	6,27		21	6,02	5,35
April	1	5,19	6,42	Oktober	1	6,16	5,06
	11	5,01	6,55		11	6,29	4,59
	21	3,44	7,09		21	6,44	4,43
Maj	1	4,30	7,22	November	1	6,59	4,29
	11	4,18	7,34		11	7,13	4,19
	21	4,10	7,44		21	7,25	4,14
Juni	1	4,06	7,55	December	1	7,36	4,13
	11	4,07	7,56		11	7,42	4,17
	21	4,12	7,55		21	7,41	4,24

Marknader.

Januari.

Den 23 i Hapsal, d. 17 i Kolovere, d. 28 i Kajal, d. 30 i Nissi.

Februari.

Den 2 i Rapla, d. 6 i Lenamäe, d. 10 i Ellama, d. 15 i Stor-Lähtru och Batschport, d. 25 i Lihula.

Mars.

Den 1 i Risti, d. 10 i Hapsal, d. 15 i Rapla, d. 18 i Kajal, d. 20 i Märjama, d. 26 i Puuna, d. 28 i Kasepere.

April.

Den 6 i Taipal, d. 10 i Ellama, d. 12 i Kolovere, d. 16 i Palivere, d. 18 i Wigala, d. 20 i Lihula, d. 23 i Kajal, d. 25 i Märjamaa, d. 30 i Nissi.

Maj.

Den 3 i Lenamäe, d. 5 i Hapsal.

Juni.

Den 8 i Rapla, d. 15 i Märjama, d. 18 i Kajal, d. 20 i Nissi, d. 26 i Risti.

Juli.

Den 1 i Hapsal.

Augusti.

Den 16 i Martna.

September.

Den 20 i Kivi-Wigala, d. 26 i Reval och Taipal,
d. 29 i Hapsal.

Oktober.

Den 1 i Lenamäe, d. 2 i Märjama, d. 4 i
Baltischport, d. 5 i Lihula, d. 12 i Kajal, d. 15 i
Rapla, d. 17 i Kolovere, d. 21 i Hapsal och Puuna,
d. 23 i Kasepere, d. 25 i Ellama.

November.

Den 4 i Nissi, d. 8 i Palivere, d. 12 i Lähtru,
d. 20 i Risti, d. 28 i Kajal, d. 30 i Wigala.

December.

Den 12 i Martna, d. 17 i Rapla, d. 18 i Ellama,
d. 20 i Hapsal och Märjama.

Gott Nytt År!

*Gott nytt år till alla vänner,
Och till dem jag icke känner,
Men som hålla trogen vakt,
Och ej frukta övermakt!*

*Gott nytt år till fränder många,
Som i dider mörka, långa
Räckt och räcka oss sin hand
Knyttande ett syskonband!*

*Gott nytt år! Må Gud beskydda
Varje svensk i slott och hydda!
Käre landsman, där du går
Tag min hälsning: „Gott nytt år!“*

Lots.

*Beckmörk senhöstnatten
över havet låg.
Furens ljus i fjärran
jag försvinna såg.*

*Tunga sjöar välte
över däcked ned,
och i tåg och tackel
tjöt sydosten vred.*

*Men vid ratten lotsen
trygg och säker stod,
och ur gråa ögon
lyste prövad mod.*

*Spakarna han vände
med en valkad hand,
drog sitt bloss ur pipan,
spottade ibland.*

*„Gamle hedersgubbe“ —
så jag tänkte då —
„du helft visst förtjänte
namn och rykte få.*

*Gig har stormen fostrat,
dig har havet fött,
du från bardomsåren
skot och roder skött.*

*Tusen skepp du lotsat,
vägat liv och lem
och för andras välfärd
glömt ditt eget hem.*

*I de stora städer
medelmåttor gå,
som — för vad vet Harren! —
guld och titlar få.*

*Deras namn av prssen
skriks i fetstil ut —
dig, i bragader grånad,
minns man en minut —*

*on minut, då havet
svept i dimma låg
eller framför bogen
bränniagar man såg.*

*Dig från senhöststormen
sänder jag min sång —
falle på din kista
jorden lätt en gång!*

Daniel Fallström.

Vår väg.

Allt liv har en källa. Och allt levande, som vill förbliva vid liv, måste stå i oavbruten gemenskap med sinkälla och hämta näring och kraft till tillväxt tärur. Detta se vi i hela naturen, av vars bildsbråk vi ha nycket att lära för det inre och högre livet.

Ett land utan källor och strömmar är ett obeboeligt och ofruktbart land. Ett liv utan andliga källor och vattusprång är också ett för-

torkat och ofruktbart liv, en andlig öken, där endast de sinnliga lustarnas och begärens rovdjur ströva omkring och söka rov.

Två hudvusrömmar av liv utgå från Gud: naturligt liv och andligt liv. Det naturliga livet är alles egendom, även djurs och växters, men når i människan sin högsta form och utveckling. Men liksom det lekamliga livet förgås, om det ej erhåller näring och skötsel, så slocknar ock det andliga livet hos människan då det ej ställes i gemenskap med och erhåller kraft från den andliga livskällan. Ty utan näring och ans går allt liv under. Men liksom en slocknad lampa åter kan tändas, då ny olja och veke komma till, så kan en människa, hos vilken det andliga och nationella livets låga är släckt, åter göras levande och lysande genom sanningens ord.

Det är därför en livsfråga, att i första hand hålla gemenskap med Livgivaren som giver mod och kraft i livets kamp och strid, men även av strösta betydelse att vara och bliva trogen sin stam sitt folk, ty ingen överlöpare kan i grund och botten känna sig lycklig.

Denna vår kärlek måste hava äkthetens halt och en positiv handlingens grundval. Då är denna kärlek en dygd.

Om Nuckö och dess befolkning.

Till denna artikelserie, som fortgått under hela tiden almanackan utkommit, några årgångar undantagna, ville jag slutligen ännu foga något om äldre tiders julfirande, så mycket jag ännu minnes och mycket är det heller icke, men mycket är sig ännu likt den dag som idag är och så äro även seder och bruk olika på olika svenskorter.

Julen, årets förnämsta högtid har alltid och allestädes i den protestantiska kristenheten haft och innehar ännu första rangplatsen bland årets högtider, likaså hos oss: man talade därom nästan hela året, senast under adventstiden. Den tiden var som en förgård till julens allraheligaste och barnen fingo på inga vilkor larma och stoja under bar himmel, det skulle vara tyst så som det också oftast var i naturen under denna årstid, då träden stado dignande under rimfrost. — Under adventstiden inträffade tre helgedagar: "Barbur", Barbaradagen, den 4 december, "Lutse", Luciadagen d. 13 dec., då man om aftonen stöpte jul- och andra ljus. Julljusen skulle vara betydligt grövre än de

andra. (Tilläggas må, att ljus användes endast vid måltiderna och sattes i "ljussringa", som hängde över bordet; andra tider brände man "purkar", som fästes i "purkstokan".) — Den 21 dec. var Tomasmäss och fr. o. m. den dagen eller rättare kvällen förut skulle spinnrocken föras åt "backse" och fick icke framtagas före "tjunde", d. 13 januari. Tomasmäss gjorde karlarne åt hela hushållet skor, ett slags sandaler av ogarvat skinn, sådana som i allmänhet ännu brukas av allmogen. Sådana skor fingo barnen endast en eller par gånger om året, annars brukade de under kalla tiden "klompar", ett slags träsandaler, som fasthöllos med snören om fötterna. Den dagen gjorde kvinnorna också julkorvar av korngryn, malda på handkvarn och "driftade", rensade från sådor. Då eller också tidigare bryggdes det outhärliga julölet; "färmildan", byns kyrkoförmyndare gick omkring och samlade ljus för ottan i Kyrkan, ett ljus av varje hushåll. Redan rådade julstämning och den stegrades med julaftonens inträde; då voro alla tidigt på benen: kvinnorna för att baka "kakobre", osyrat bröd av vete eller merändels blandat — "bilamel", finmalet mjöl förekom icke — julskinkan och annat julkött

kokades, fläskét till julmorgonen, en svinesida styckades och lades i en gryta, som fick stå och puttra på glöden i "grua", askbehållaren framför ugnsöppningen. Detta var julens läckraste mat, så man gick och längstade däreför hela året, men som jag hört, var det icke brukligt på alla orter.

Tidigt medan det ännu var mörkt, skulle badstugan eldas och tidigt skulle det bdaas, men ack! Vad som blandade malört i julens glädjebägare, isynnerhet för barnen, var förestående „julgåsen“ i badstugan ; därmed hotades hela året, om man varit olydig eller annars gjort sig förtjänt av aga. Med "gås" menas ju pis-kande meb björkris, som nästan ingen fick undgå jul-eller nyårsaftonen, ja det betraktades nästan som nödvändigt till befordran av lydnad och andra goda egenskaper; gås skulle man få, om man gjort sig förtjänt därav eller icke, och när det äntligen var undanstökat, kunde man i dubbelt mått erfara julstämning.

Sedan nu allt var undangjort, svavelstickorna icke att förtiga, (björkstickor doppade med ena änden i svavel, varmed man tände eld av glöd, för undvikande av det besvärliga "flintande", emedan tändstickor ännu icke funnos), sedan

mörkret inbrutit, dörrar och fönsterluckor blivit stängda och försedda med kors, att den lede icke skulle komma eller titta in en så helig natt, kom husfadren inbärande med julhalmen, därvid vanligen yttrande: "Ges give ain goa jul å äjtt gutt nit år, bätra opa niäre än opa galåre", med ett och annat tillägg. När sedan halmen nedlagts på golvet, tog han en handfull för vart sädesslag och kastade den med stomändarna förut i taket, "oavärke". Fastnade det många strån i springorna där, så hade man att vänta en god skörd följande år och motsatsen; en handfull lades även under "frabänken", jag vet icke varför. Nu fingo barnen gå på "bosse", leka och knäcka nötter och glädjen stod högt i tak, trots all torftighet i en rökstuga, och där på halmen fingo de också sova om julnatten. lulljuset var tänt på bordet med julgröten, gryn gröt som endast vankades om stora högtidsaftnar. Efter måltiden läste husfadren afton-och julböner m. m. och mången höll också vaka hela natten, emedan ljusen icke släcktes den natten, icke heller om nyårsnatten. Iulnatten var heller icke så värst lång, ty redan vid hanegället — klockor hade man då icke — d. v. s. kl 2 eller 3-tiden var man redan i rörelse:

husfadren skar sönder ett bröd och beströdde bitarna med salt och så gick man till ladugården och bjöd omkring åt alla kreatur ett stycke var, därvid uttalande lyckönskningar och god jul. Inkommen bjöd han omkring åt varje hjon en sup, barnen icke undantagna; ölkannen stod alltid fylld på bordet och enf ick taga efter behag.

Sedan man nu ätit den omnämnda fläskrätten eller också kallskuret kött — skinkan i ett träfat på övre bordsändan fick röras först före slutet av högtiden — och bredvid fatet ställdes ett "sämäl", mindre rågbrödsbaka, som sedan gömdes till våren och utdelades åt boskapen, uär de första dagen utsläpptes på bete.

Därefter anträdde färden till kyrkan, ty redan klockan 6 begynte ottan och många hade mer än en tim mas färd dit; det hände också ofta, att man i mörkret eller snöyran åkte vilse och kom för sent. — Kyrkan med de små tindrande talgljusen ter sig för barndomsminnet mycket ljusare och skönare än nutidens höga glittrande julgranar och flammande stearinljus, liksom också gudstjänsten var liksom mera högtidligare. Efter ottan följde en mellan tid till kl. 10, då högmässogudstjänsten vidtog. Under tiden stannade de flesta

på prästgården i härbärgen, andra som hade släktingar och vänner i grannbyarna, foro under tiden på besök och först efter högmässan for man hem och lät sig de ugnsbakade korvarna väl smaka.

Nu skall jag för utrymmets skull fatta mig kort. Första juldagen höll man sig vanligtvis hemma, andra och tredje dagen gjorde man ömsesidiga besök, gick "opa langas", ty gästfriheten var dåförtiden mycket större än nu, då "langas" nästan kommit ur bruk.

Ännu vore ett och annat att omnämna, men jag måste spara det till en annan gång, om jag får leva.

Johan Nyman.
